

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3055/2018. (II. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.38.040/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Krivik Gábor, székhelye: 6000 Kecskemét, Rákóczi út 16., II/5.) útján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Kfv.III.38.040/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt terjesztette elő panaszát.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [4] 2.1. A Magyar Állam nevében eljáró indítványozó kérelmére a Heves Megyei Kormányhivatal határozatával a kérelemben szereplő ingatlanrészt kisajátította, és 298 000 forint kártalanítási összeget állapított meg, melynek megfizetésére az indítványozót, mint kérelmezőt kötelezte.
- [5] A felperes a közigazgatási határozattal szemben keresetet nyújtott be, amelyben vitatta a kártalanítás összegét. Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével a kormányhivatal határozatát megváltoztatta és a kártalanítás összegét 2 400 000 forintra felemelte. Az indítványozó, mint II. rendű alperes az ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához.
- [6] A kérelmet a Kúria – jelen panasz által támadott – Kfv.III.38.040/2016/2. számú végzésével, hivatalból elutasította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/A. § (2) bekezdés c) pontja alapján. A Pp. megjelölt rendelkezése szerint nincs helye felülvizsgálatnak a kisajátítási ügyekben, ha a megállapított kártalanítás összege az egymillió forintot nem haladja meg. A végzés indokolása szerint a 3/2013. (IX. 23.) KMK. vélemény alapján a Pp. felhívott rendelkezésébe foglalt korlátozás a közigazgatási határozatban megállapított fizetési kötelezettségre vonatkozik, a megállapított kártalanítási összeg viszont a kormányhivatal határozatában az egymillió forintot nem haladta meg.
- [7] 2.2. Az indítványozó álláspontja alapján viszont a Pp. megjelölt rendelkezésének helyes értelmezése az, hogy az alaphatározatban meghatározott kártalanítási összeg helyébe a bíróság által megállapított összeg lép. Az ezzel ellenétes értelmezés – érvelése szerint – sérti az Alaptörvény 28. cikkét, amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését is, mert nincs lehetősége további jogorvoslatra a jogos érdekét sértő döntés ellen.
- [9] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [10] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [11] Tekintettel arra, hogy az indítvány előterjesztője egy állami tulajdonban lévő és – jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban – az állam nevében eljáró részvénytársaság, az Abtv. 51. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az indítványozó jogosult-e alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [12] Amennyiben kétség merül fel az indítványozói jogosultság fennállását illetően, az Alkotmánybíróságnak – esetről-esetre – meg kell vizsgálnia, hogy az állam, az állami szerv az adott ügyben magánjogi jogalanyként járt-e el, azaz e minőségében jelent-e meg félként az alapul fekvő jogviszonyban {3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság a fenti kérdések tisztázása érdekében megvizsgálta az indítványozó jogállását és az alapul fekvő jogvita jellegét.
- [13] Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette az indítványt előterjesztő gazdasági társaságra vonatkozó – az érintettség vizsgálata szempontjából relevanciával bíró – jogszabályi rendelkezéseket. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 29. § (1) bekezdése szerint a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. (a továbbiakban: NIF Zrt.) az állam kizárólagos tulajdonában lévő, az országos közúthálózat fejlesztési és építetési feladatainak ellátásáért felelős, részvénytársasági formában működő gazdasági társaság. A Kkt. 29. §-ának (1)–(15) bekezdései alapján a NIF Zrt. építetőként eljárva az állam javára és nevében eljárva készíti elő a beruházást, amelybe beletartozik a tervek elkészíttetése, az engedélyeztetések, közműkiváltások, ingatlanok vagyongazdálkodásba vétele (adásvétel, vagy csere útján történő megszerzése), közbeszerzések lebonyolítása és – a területre vonatkozó egyezség hiányában – a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) szerinti eljárásban kisajátítást kérőként (kérelmezőként) való részvétel.
- [14] A NIF Zrt. esetében a tulajdonosi joggyakorlás és a társaság szakmai felügyelete – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 109. §-ának 2. és 3. pontjába foglalt felhatalmazás és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 33/2014. (X. 10.) NFM utasítás alapján – a nemzeti fejlesztési miniszter hatáskörébe tartozik.
- [15] Az alapul fekvő jogviszony tekintetében az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy gyakorlata szerint a kisajátítási eljárás a tulajdonhoz való jog legsúlyosabb közhatalmi korlátozásaként, illetve a tulajdon közjogi megterheléseként jelenik meg. {Összefoglalóan lásd például: 34/2015. (XII. 9.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [16] A Kstv. 1. § (1) bekezdése értelmében a kisajátítással ingatlan tulajdonjoga csak kivételesen vonható el, a kisajátítási törvényben meghatározott közérdekű célból, feltételekkel és módon, teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás mellett. A (2) bekezdés alapján a kisajátítást kérő lehet az állam, illetve a helyi önkormányzat, valamint az államon és a helyi önkormányzaton kívüli harmadik személy, ha a 2. §-ban meghatározott közérdekű célt megvalósító tevékenységet lát el, vagy akit törvény az állam javára, saját nevében, kisajátítást kérőként való eljárásra kötelez.
- [17] A konkrét esetben a kisajátításra „nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánított [...] beruházás” okán, közlekedési infrastruktúra fejlesztése céljából, országos közút építése mint a Kstv. törvényi feltétel mellett kerül sor, ahol a magyar Állam javára a tulajdonosi jogokat NIF Zrt. gyakorolta. A kisajátítást az indítványozó az állam nevében és javára kérte, a kártalanítási összeg állami fedezetű, az alkotmányjogi panaszt pedig épp e kártalanítási összeg miatt felülvizsgálati kérelmének helyt nem adó kúriai végzéssel szemben terjesztette elő.
- [18] A kisajátítási határozat bírósági felülvizsgálata során a Kstv. 32. § (1) bekezdés a) pontja alapján a pert (az ingatlan tulajdonosának) a kisajátítást kérő ellen is meg kellett indítania, tehát a kisajátítást kérő – jelen esetben a NIF Zrt. – a közigazgatási perben a hatóság mellett alperesként vett részt az eljárásban.
- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó tehát az alapul fekvő jogviszonyban nem magánjogi, mellérendelt jogalanyként jelent meg, hanem a Kkt. és Kstv. törvényi rendelkezései alapján az állam közhatalmi funkcióit gyakorolva lépett fel. A fentiekből következően a NIF Zrt. indítványozói jogosultsága nem állapítható meg.

- [20] 4. Fentiek szerint az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására nincs lehetőség, mivel az nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, valamint az 51. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontjának második fordulata alapján visszautasította.

Budapest, 2018. február 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [21] Az alkotmánybírósági végzés rendelkező részét támogatom, azonban a végzés indokolásában foglaltaktól alapvetően eltérő indokokkal.
- [22] Nem értek egyet a végzés indokolásával, miszerint az állami szervet nem illeti meg az alkotmányjogi panasz igénybevitelének lehetősége. Kétségtelen, hogy a kisajátítás közhatalmi-közigazgatási aktus, ugyanakkor a kisajátítási összeg vitatása már természetét tekintve polgári jogi jogvita, amely a tulajdonjog alaptörvényi értékgaranciáján alapul. Ebben a jogvitában az állami szerv szükségképpen az ellenérdekű féllel mellérendelt helyzetben van. Ezt támasztja alá az, hogy a kisajátítási összeg vitatására irányuló peres eljárásban az állami szervet ugyanazok a féli jogok és kötelezettségek illetik meg, mint az egyéb jogalanyokat, minden elsőbbség vagy megkülönböztetés nélkül.
- [23] Amíg lehetnek indokai annak, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszt állami szerv ne nyújthasson be, addig ugyanez az Abtv. 27. § szerinti panaszokra nem áll, mivel a jogalkalmazásban (és jogérvényesítésben) megnyilvánuló bírói hatalomgyakorlásnak – a jogállam elvéből adódóan – az állam (állami szervek) és az egyéb jogalanyok egyenlő mértékben, a törvény előtti egyenlőség elvének megfelelően, egymáshoz képest a mellérendeltség pozíciójában, egyaránt alá vannak vetve.
- [24] A rendelkező részre irányuló támogatásom indoka, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati döntésével szemben – ami már maga is jogorvoslati döntés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése nem biztosít további jogorvoslati jogot. A felülvizsgálathoz kapcsolódóan nem lehet az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére sikerrel hivatkozni. Az Alaptörvény 28. cikke pedig nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának.
- [25] Megjegyzem, hogy álláspontom szerint a jelen végzésre okot adó alkotmányjogi panaszban az indítványozó egy törvényességi, jogértelmezési döntést támad az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozással, ahogy azt a Kúria 3/2013. (IX. 23.) számú Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumi véleménye előírására vonatkozó hivatkozása is egyértelműen jelzi. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint törvényességi-

jogalkalmazási kérdésben az Alkotmánybíróság – nem lévén negyedfokú bíróság – nem bírálhatja felül a bíróságok döntését.

Budapest, 2018. február 13.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/728/2017.

• • •